

V. ročník mezinárodní konference ze série:

REVOLUTION ACCOMPLISHED. COMMUNISTS IN POWER

Tímto bychom Vás rádi pozvali k účasti na konferenci

Komunistické strany v sovětském bloku 1981–1985. Koroze systému

termín: **4. a 5. října 2023** místo: **Praha, Česká republika**

Cílem konference je analýza činnosti a vývoje komunistických stran v sovětském bloku od nástupu Wojciecha Jaruzelského k moci v Polsku (1981) až po volbu Michaila Gorbačova generálním tajemníkem ÚV KSSS (1985).

Komunistické strany v sovětském bloku se v první polovině 80. let 20. století potýkaly s řadou vnitřních i mezinárodních krizí, jejichž kořeny sahaly hluboko do minulosti. Sovětská invaze do Afghánistánu a polská krize přinesly radikální ochlazení vztahů mezi Západem a Východem. Skončilo období détente, začala „druhá studená válka“. Administrativa nového amerického prezidenta Ronalda Reagana nastolila vůči Sovětskému svazu ostrý konfrontační kurz, na který Moskva ani její spojenci nedokázali adekvátně reagovat.

Většina států sovětského bloku se v této době potýkala se závažnými ekonomickými problémy. Neefektivní hospodářská politika, vysoká míra zadlužení a celkový pokles životní úrovně vedly ke vzniku komplexních společenských krizí, které akcelerovaly vznik a rozvoj různých opozičních hnutí. Nejvýraznějším příkladem tohoto vývoje se stalo Polsko, které po celou první polovinu 80. let zůstávalo hlavním „ohniskem neklidu“ v rámci východního bloku. Žádná z vládnoucích komunistických stran přitom nedokázala najít spolehlivý recept na oživení svého národního hospodářství. Jejich pokusy o ekonomické reformy byly většinou jen polovičaté, nedůsledné a nepřinesly očekávané výsledky.

V krizi se ocitly také samotné komunistické strany, které po třech desetiletích u moci začaly procházet velkou generační obměnou. Přesto většina východoevropských režimů nadále zůstávala „gerontokraciemi“, ve kterých bylo nanejvýš obtížné najít adekvátní náhradu za dlouholetého vůdce, který zemřel. Příkladem může být SSSR po úmrtí L. I. Brežněva nebo Jugoslávie po úmrtí J. B. Tita.

Typickým znakem vývoje sovětského bloku v letech 1981–1985 byl také vzestup nacionalismu a vyostření etických konfliktů mezi národy „státotvornými“ a národnostními menšinami. Kromě samotného Sovětského svazu se to týkalo zejména Rumunska, Bulharska a Jugoslávie.

Hlavními tématy konference budou:

- konec détente, „druhá studená válka“ a závody ve zbrojení
- reakce komunistických stran na polskou krizi
- mezinárodní spolupráce komunistických stran
- ozbrojené složky jako nástroj politiky komunistických stran
- opoziční hnutí v sovětském bloku
- pokusy komunistických stran o ekonomické reformy
- generační obměna v rámci komunistických stran
- nacionalismus a etnické konflikty v zemích sovětského bloku.

Konferenci organizují Ústav pro studium totalitních režimů (Česká republika), Ústav paměti národa (Slovensko), Ústav národní paměti (Polsko) a Výbor národní paměti (Maďarsko). Spoluorganizátorem akce je Evropská síť Paměť a solidarita.

Kontaktní osoba: Mgr. Tomáš Malínek, Ph.D.
(Ústav pro studium totalitních režimů)

Název a anotaci Vašeho příspěvku v angličtině nebo češtině (max. rozsah 2 400 znaků) a Váš stručný profesní životopis zasílejte na e-mail: tomas.malinec@ustrcr.cz

Ukončení registrace příspěvků: 18. června 2023

Výsledek výběru příspěvků: 26. června 2023

Výběr příspěvků provede programový výbor konference. Konference proběhne v angličtině a češtině. Tlumočení bude zajištěno.

Výstupem konference bude recenzovaná kolektivní monografie.

PRAHA ŘÍJEN 2023

